

Asociația Grupul de Acțiune Locală "Țara Năsăudului"

Feldru, Str. Vasile Nașcu, Nr. 186,

Tel fax: 0263.374 901

www.taranasaudului.ro

taranasaudului@yahoo.com

CIF: 28927903

ASOCIAȚIA GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ ȚARA NĂSĂUDULUI

Raport evaluare SDL GAL TN

PERIOADA EVALUATA 13.12.2016 - 01.10.2018

CUPRINS

INTRODUCERE	3
REZUMAT	4
CONTEXT	5
PLANIFICAREA PROCESULUI DE EVALUARE	20
STABILIREA INTREBARILOR DE EVALUARE.	
METODODOLOGIA DE EVALUARE	23
TEMA I. Logica interventiei Strategiei de Dezvoltare Locala	23
TEMA II. Contributia operatiunilor realizate la atingerea obiectivelor	31
TEMA III. Valoarea adaugata datorata metodei LEADER	41
TEMA IV. Factorii de succes si de insucces	47
TEMA V. Contributia SDL la aria de interventie 6B	51
CONSTATARI, CONCLUZII SI RECOMANDARI	53
INDEX FIGURI, TABELE	55
BIBLIOGRAFIE	56

INTRODUCERE

Evaluarea SDL este o obligatie asumata de GAL Tara Nasaudului prin prevederile Regulamentului UE 1303, art. 34. Realizarea acestei evaluari are ca scop definirea stadiului de implementare si ale rezultatelor acesteia. **“Evaluarea este cea care ne informează ce funcționează și ce nu funcționează și mai ales, de ce anume, și face recomandări pentru îmbunătățirea implementării și rezultatelor unei intervenții.”**¹

Strategia de Dezvoltare Locala a GAL Tara Nasaudului este un document programatic realizat integral de catre expertii GAL, fara alte participari externe, in perioada 2015 – 2016. Acest document are la baza atat Strategia de Dezvoltare Locala din precedenta perioada de programare 2007 - 2013 cat si Ghidul de realizare a SDL pentru perioada de programare 2014 – 2020. Se continua astfel abordarea concreta, practica, de realizare a unor investitii palpabile si cu impact pentru dezvoltarea comunitatilor locale, partenerie in GAL.

Grupul de Actiune Locala Tara Nasaudului este un parteneriat privat – public constituit din 83 de parteneri structurati dupa cum urmeaza:

- autorități publice locale: 14 membri din care 12 localități rurale, 1 oraș și 1 asociație de dezvoltare intercomunitară; reprezintă 17% din total;
- reprezentanți autorizați din sectorul privat: 54 membri reprezintă 65% din total;
- reprezentanți ai societății civile: 15 membri reprezintă 18% din total.

Fata de perioada de programare precedenta, teritoriul GAL s-a completat cu 2 UAT-uri noi. Astfel, teritoriul contine urmatoarele UAT:

- oras sub 20.000 locuitori: Nasaud;
- comune: Feldru; Rebrisoara; Rebra; Parva; Salva; Cosbuc; Telciu; Romuli; Nimigea; Sintereag; Sieu-Magherus; Dumitra.

In total, suprafata totală este de 1.249,41 km² și însumează 55.480 de locuitori (date oficiale INS 2011).

Strategia de Dezvoltare Locala dezvoltata in 2016 a fost depusa la Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale in 25 aprilie 2016 si a fost aprobata/selectata la 1

¹ Ghid operational privind evaluarea implementarii Strategiilor de Dezvoltare Locala

iulie 2016² cu un punctaj de 95 puncte. Contractul de finanțare a fost semnat la 13 decembrie 2016.

Raportul de evaluare acopera perioada de la data semnării contractului de finanțare și până la 01.10.2018 și își propune să evalueze rezultatele procesului de implementare.

”Evaluarea strategiei de dezvoltare locală reprezintă o analiză aprofundată, cu caracter socio-economic, menită să identifice, să cuantifice și să demonstreze prin dovezi ceea ce s-a realizat, rezultatele obținute și schimbările generate, explicând principalele mecanisme care stau la baza acestor rezultate.”³

Evaluarea și raportul de evaluare sunt realizate de către echipa de experți a GAL Tara Nasaudului, fiind astfel o auto-evaluare. Am considerat să abordez în acest fel evaluarea deoarece noi suntem cei care am realizat strategia dar și am parcurs, împreună, toate etapele implementării sale până în acest moment.

REZUMAT

În cadrul acestui raport, se realizează evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul de Acțiune Locală Tara Nasaudului prin prisma abordării LEADER, cu considerarea următoarelor teme:

Tema I. Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală

Tema II. Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Tema III. Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Tema IV. Factorii de succes și de insucces

Tema V. Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Evaluarea a fost realizată de către echipa GAL cu ajutorul Consiliului Director prin considerarea metodelor și tehnicilor relevante.

S-au evidențiat, printre altele, faptul că Strategia de Dezvoltare Locală a fost rezultatul muncii echipei GAL care, pe baza experienței dobândite din

² http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/Axa_LEADER/Anexa-3-Raport-de-evaluare-a-SDL.pdf

³ Ghid operational privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală

implementarea strategiei anterioare, a evaluat in mod corect nevoile existente in teritoriul GAL si masurile care se pot lua in actuala strategie pentru a continua dezvoltarea LEADER a teritoriului si imbunatatirea vietii oamenilor precum si accesul la infrastructura si servicii imbunatatite. Astfel, pana la momentul evaluarii nu au fost necesare modificari ale strategiei initiale, ale masurilor cuprinse in ea sau a altor parametri. Implementarea ei a insemnat selectarea si contractarea a 26 proiecte in valoare totala de 1.743.965 euro reprezentand 72,39 % din valoarea totala a sumelor aferente proiectelor. Pana in acest moment, acest lucru a creat premisele pentru crearea a min 15 noi locuri de munca.

Din perspectiva implementarii acestei strategii, sunt create toate conditiile ca implementarea sa se faca cu succes, cu acoperirea intregului spectru de proiecte avute in vedere si aducerea unei contributii importante la dezvoltarea teritoriului GAL.

CONTEXT

Contextul realizarii evaluarii se constituie pe aspectele care au stat la baza realizarii Strategiei de Dezvoltare Locala, analiza de nevoi si SWOT precum si concluziile acestora, pe matricea logicii de interventie. Constructia SDL se bazeaza atat pe principiile LEADER cat si cele ale Dezvoltarii Locale bazate pe Responsabilitatea Comunitatii (DLRC).

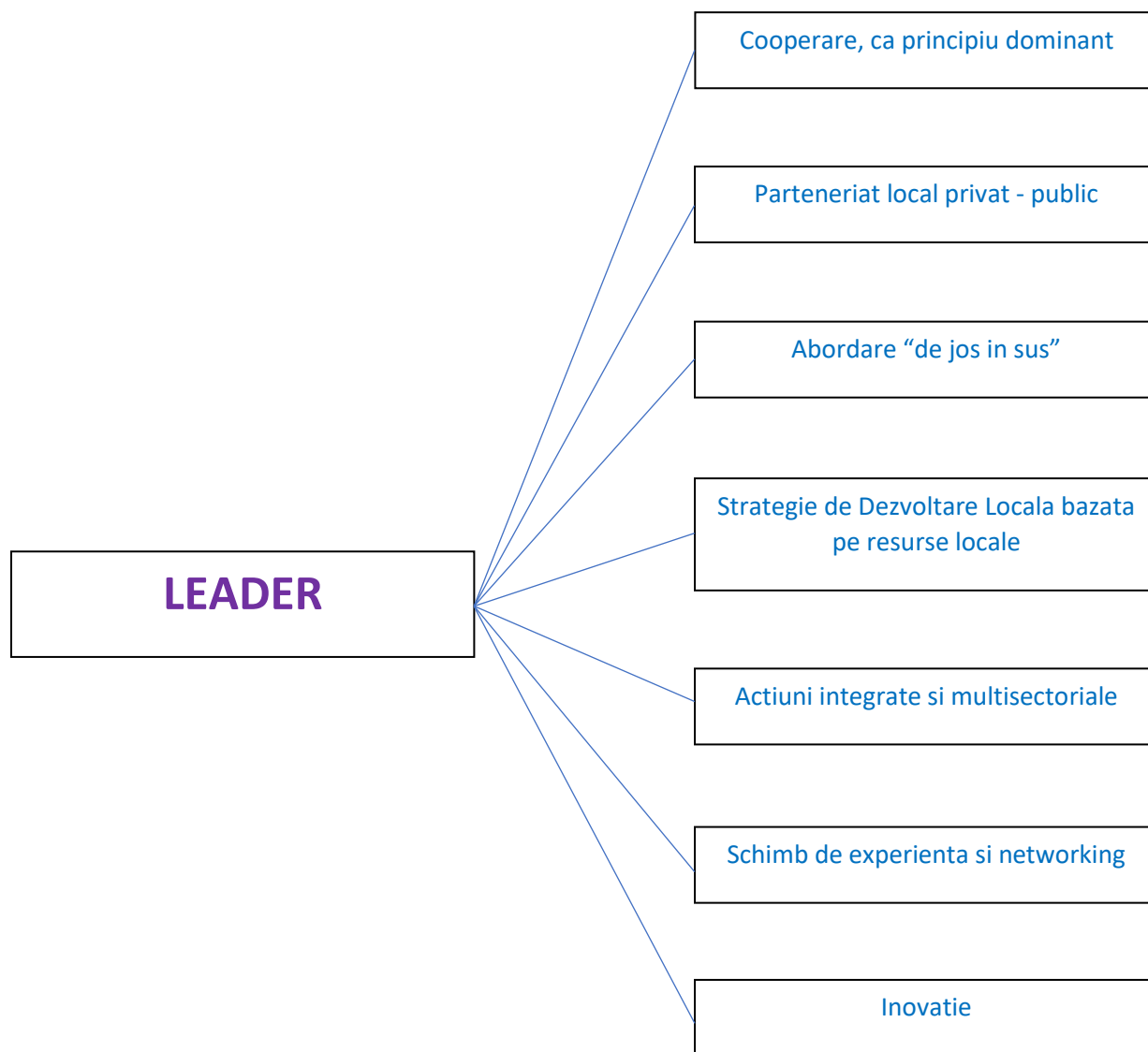

Fig. 1 – Principii LEADER

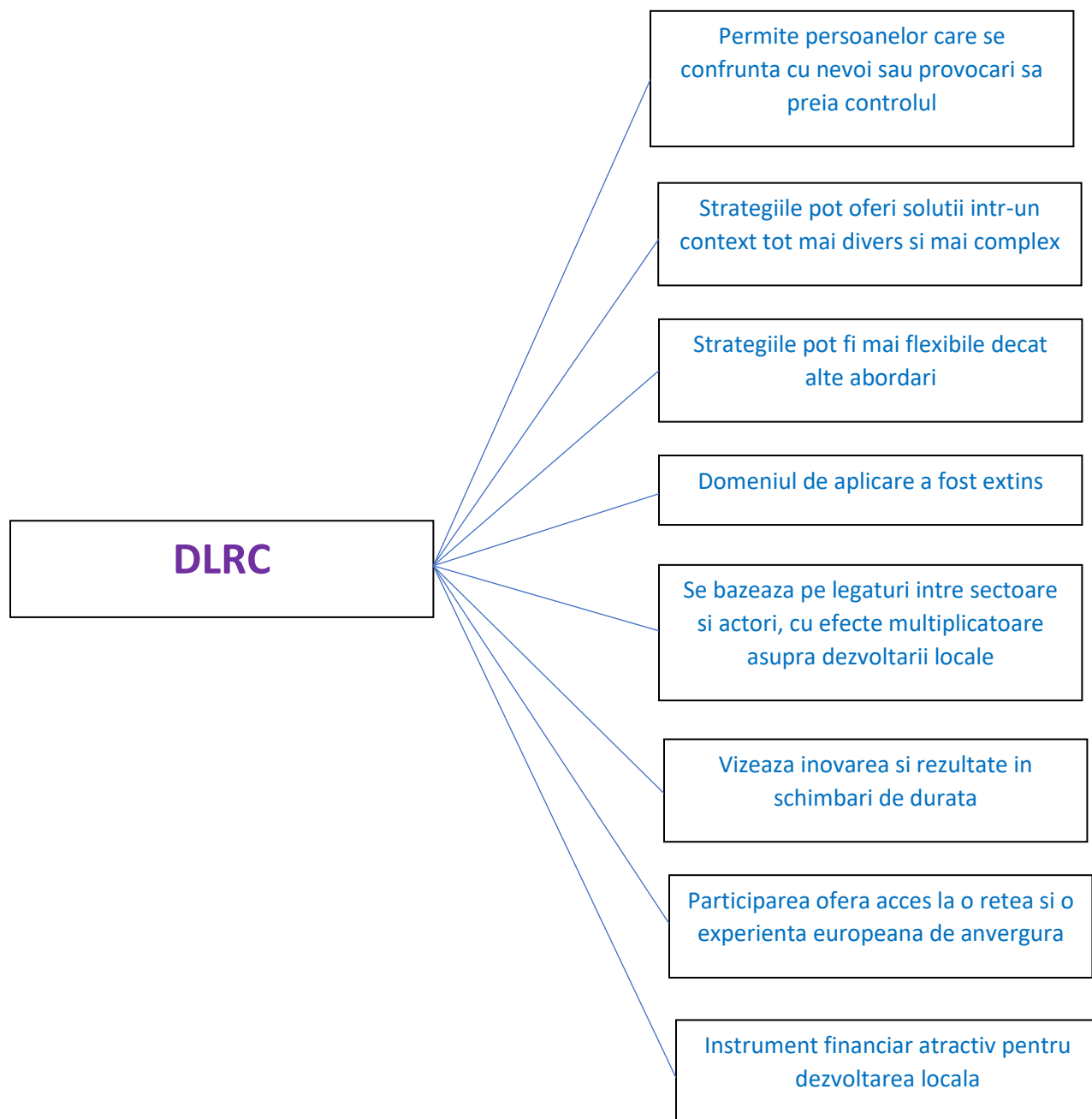

Fig. 2 – Abordarea DLRC

Dupa cum se poate observa din figuri, cele doua abordari au o anumita similitudine dar si cateva deosebiri. Noi am incercat sa luam in considerare DLRC pentru a pregati comunitatea GAL pentru provocarile viitoare.

Pentru definirea contextului in care am realizat SDL, facem o scurta prezentare a punctelor principale.

HARTA ADMINISTRATIVĂ ȘI GEOGRAFICĂ A TERITORIULUI

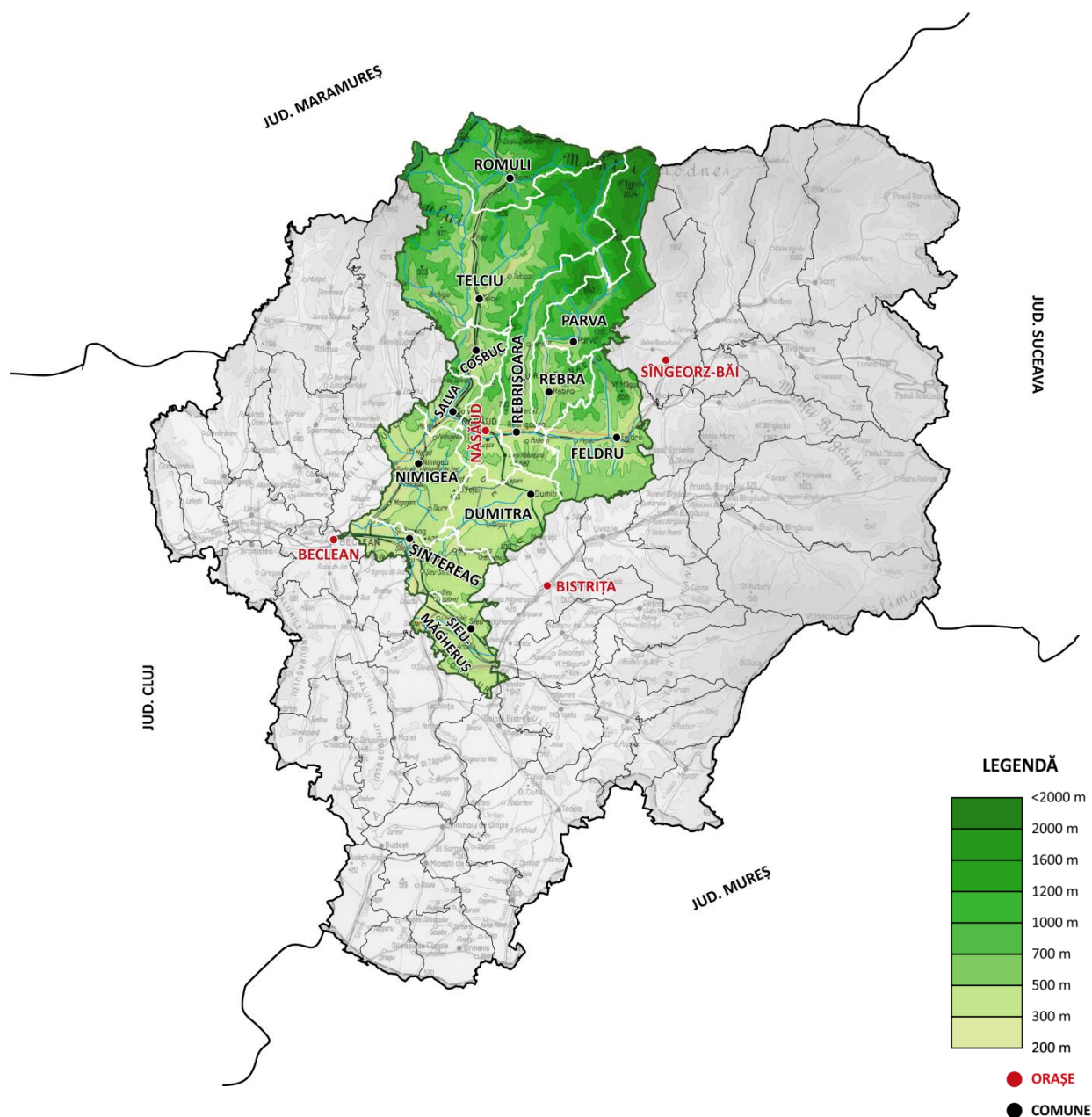

Fig. 3 – Harta teritoriului GAL

“Teritoriul din parteneriatul Grupul de Acțiune Locală Țara Năsăudului se regăsește în spațiul eligibil LEADER. Este alcătuit din 12 localități rurale și 1 oraș, din care 10 localități rurale au beneficiat de prima perioadă de programare LEADER, cu rezultate vizibile. Teritoriul completat cu 2 localități rurale noi, Șieu – Măgheruș și Șintereag, care nu au mai beneficiat de acest program, acoperă partea de nord-est a județului Bistrița-Năsăud. Suprafața totală este de 1.249,41 km² și însumează 55.480 de locuitori (date oficiale INS 2011).

Există coerență teritorială deoarece nu avem întreruperi de teritoriu, iar orașul Năsăud este polul urban de dezvoltare, poziționat central față de localitățile rurale componente ale GAL. Teritoriul nostru se învecinează și cu celelalte 3 centre urbane ale județului, respectiv la est cu orașul stațiune Sângeorz - Băi, la sud cu municipiul reședință de județ Bistrița, iar la sud-vest cu orașul Beclean. La nord, avem graniță comună cu județul Maramureș.

Caracteristici geografice

Teritoriul are forme de relief variate, cu resurse care pot fi folosite pentru creșterea nivelului de trai al locuitorilor. Zonele montane sunt reprezentate prin Munții Țibleșului cu altitudini de până la 1800 m și parte din Munții Rodnei, Rezervație a Biosferei; zonele deluroase sunt majoritar reprezentate de Dealurile Năsăudului și Dealurile Bistriței; zona de luncă și câmpie se întinde de-a lungul râului Someșul Mare, Sit Natura 2000, și al afluenților acestuia, dintre care mai importanți sunt Sălăuța, Rebra și Șieul. Există, de asemenea, ape subterane (ape de suprafață și de adâncime), izvoare de ape sulfuroase și minerale sau borcuturi. Aceste ape sunt recunoscute pentru proprietățile lor curative, dar nu au fost exploatate aproape deloc în zonă. Clima predominantă este temperat-continentală, fiind specifică mai ales zonei de deal. În zona GAL Țara Năsăudului, solul raportat la zonele de relief variate, se prezintă astfel: în zona de luncă întâlnim aluviuni crude aduse de Someșul Mare, combinate cu podzoluri secundare ce acoperă majoritatea terenurilor agricole, aproximativ 75% în zona de luncă; în zona de podiș întâlnim: soluri brune podzolite și soluri podzolice - ariloiluviale; în zona montană: soluri brune acide, andosoluri, soluri brune podzolice și podzoluri. Pe

dealurile Năsăudului și zonei montane predomină solurile humicosilicate, feriiluviale, podzolite, negre acide, silvestre brune gălbui.

Datorită reliefului variat, subsolul teritoriului este bogat în resurse, dintre care amintim: metale neferoase (Cu, Pb, Zn, Au, Ag), minereuri nemetalice și roci utilitare (andesit, tuf vulcanic), depozite de lut și sare. Nu există exploatări miniere în zonă.

Preponderența reliefului de deal-munte favorizează o vegetație alpină în trepte. Pădurea este una dintre principalele bogății naturale ale zonei, cu 56.597 ha, care reprezintă 45% din totalul teritoriului nostru (date INS 2011). **Gestionarea fondului forestier se face în principal de ocoalele silvice de regim și de asociații ale proprietarilor publici sau privați. Gestionarea este deficitară pentru că nu există în dotarea acestora programe și echipamente specializate pentru determinarea în teren a morfologiei și tipului de pădure (înălțimi, grosimi, perimetre parcele) și nici pentru monitorizarea speciilor de animale și plante; ar fi necesare aceste echipamente pentru un management corespunzător al suprafețelor silvice, inclusiv a ariilor protejate Natura 2000, care se regăsesc și în fondul forestier local; prin abordarea LEADER, am contribui la susținerea unei mai bune monitorizări în vederea protecției fondului forestier, la crearea unui management mai bun privind planurile de protecție locală a pădurilor împotriva incendiilor și a altor potențiale dezastre, precum și la educația ecologică a tinerilor care fac stagii de practică la aceste regii autonome și asociații. Menționăm că aceștia sunt, în marea lor majoritate, elevi ai Colegiului Silvic Transilvania, cel mai mare cu profil forestier din regiunea de Nord – Vest. Alături de resursele de masă lemnoasă, zona montană mai cuprinde și alte resurse naturale, constituite din fructe de pădure (zmeură, mure, afine negre) și ciuperci (gălbiori, hribi, ghebe). Nu există nici un întreprinzător care să proceseze aceste produse ale pădurii în zonă; ele sunt folosite sporadic, în gastronomia locală, dar exploatarea organizată ar fi un punct de sprijin al turismului gastronomic local.**

Fauna este foarte bogată și diversificată, caracteristică fiecărei forme de relief. Pe teritoriul GAL Țara Năsăudului se întâlnesc atât specii de floră, cât și de faună endemice, rare sau protejate de lege. Din speciile de floră, amintim: floarea

de colț (*Leontopodium alpinum*), ghințura galbenă (*Gentiana lutea*), *Gențiana punctata*, *Rhododendron kotschyi* (monumente ale naturii aflate pe o arie limitată din Munții Țibleșului, comuna Telciu). Fauna este reprezentată de: cocoșul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), marmota (*Marmota marmota*), cerbul carpatin (*Cervus elaphus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), ursul (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*) etc. **Includerea acestor elemente de floră și faună în albume specifice de prezentare a zonei ar fi de dorit pentru mai buna lor cunoaștere locală, în vederea protejării, cât și sub aspect turistic.**

Suprafața agricolă totală, este de 58.626 ha, din care, pe categorii de folosință: 22.750 ha pășuni, 18.192 ha fânețe, 16.582 ha teren arabil, 1.087 ha livezi și 15 ha vii. În proporție de 70%, suprafața agricolă este acoperită de fânețe și pășuni naturale, care pot constitui resursa necesară pentru susținerea dezvoltării sectorului zootehnic.

Zone cu valoare naturală ridicată (HNV) se regăsesc în UAT: Coșbuc, Feldru, Nimigea, Năsăud, Parva, Rebra, Rebrișoara, Romuli, Salva și Telciu. În aceste zone se mai practică încă o agricultură de tip tradițional, care poate oferi produse de calitate și sănătoase, având în vedere caracterul natural nealterat al suprafețelor agricole de acest tip. Dar sistemele agricole la scară redusă, susținute în general prin PFA-uri, nu mai oferă o siguranță financiară și ar trebui combinate cu alte tipuri de acțiuni neagricole, cum ar fi, de exemplu, turismul și agroturismul rural. Micii producători au probleme în a-și desface produsele, nu cunosc regulile de piață și în lipsa organizării unor asocieri funcționale, nu numai pe hârtie, riscă să dispară. Este, deci, necesară o promovare organizată a lor atât pentru atragerea de noi membri, cât și pentru a face cunoscute produsele specifice zonei, în principal, cele din lapte. De menționat că, pe teritoriul GAL, în anul 2011, conform datelor INS, erau angajați activi în tot sectorul cooperatist numai 14 persoane, lucru îngrijorător raportat la faptul că în fiecare comunitate există cel puțin o asocierie a crescătorilor de animale, legal constituită. Pe de altă parte, o exploatare necontrolată a acestor resurse ar duce la înrăutățirea stării mediului în zonă, la distrugerea peisajului, la reducerea habitatului unor specii de plante și animale.

Agricultura, în special sectorul zootehnic, este alt domeniu relevant în zonă, iar susținerea formelor de asociere legal constituite în acest domeniu și în sensul prezentat mai sus, este prioritară pentru noi.

Caracteristici de mediu.

Nu există surse majore de poluare industrială. Nu este o problemă accesul la resursele de apă, rețeaua hidrografică fiind bine reprezentată. Sistemele de apă și canalizare și salubritatea funcționează în baza unor sisteme de management integrat la nivel județean. Sunt susținute aceste procese de dezvoltare a infrastructurii prin asociații de dezvoltare locală care se regăsesc și pe teritoriul nostru. Aceste ADI-uri au derulat proiecte mari privind asphaltarea drumurilor de interes, introducerea apei și canalizării, crearea unor centre turistice de informare. **Au fost însă slab dezvoltate investițiile pentru iluminat din surse regenerabile, numai sporadic ca și componente ambientale ale unor spații verzi înființate. Iluminatul stradal cu lămpi LED și panouri fotovoltaice este o soluție mai ales în zonele izolate ale GAL-ului nostru. Aceste sisteme de iluminat cu panouri solare pot funcționa în tandem cu sisteme convenționale, racordate la rețelele electrice principale.**

Declararea de zone/arii cu un anumit grad de protecție este cea mai bună modalitate în lupta contra diminuării biodiversității, iar în teritoriul nostru majoritatea zonelor Natura 2000 se regăsesc și în localități cu zonele cu valoare naturală ridicată. *Zonele Natura 2000 sunt:* La Sărătură, în UAT Șintereag; Munții Rodnei, pe teritoriul UAT Parva, UAT Rebrîșoara, UAT Romuli și UAT Telciu; Peștera Tăușoare, în UAT Rebrîșoara; Șieu – Budac, pe teritoriul Șieu – Măgheruș; Someșul Mare Superior pe teritoriul UAT Feldru, UAT Rebrîșoara și UAT Năsăud; Someșul Mare, pe teritoriul UAT Salva, UAT Nimigea, UAT Șintereag și UAT Năsăud; Valea Izei și Dealul Solovan, pe teritoriul UAT Romuli și UAT Telciu. **Problema cea mai mare este că aceste zone nu sunt puse în evidență corespunzător, deoarece nu există încă un spirit civic dezvoltat în acest sens.** Ar trebui ca, tot prin structuri asociative, să susținem promovarea acestor zone naturale protejate, în sensul de a le face cunoscute inclusiv tinerei generații, care învață în școlile din zona noastră;

albume, cataloage de promovare, manuale locale, festivaluri specifice în arii protejate, pot susține acest demers.

Caracteristici demografice

Pe teritoriul nostru trăiesc un număr de 55.480 locuitori, densitatea medie fiind de 44,4 locuitori/km² (date INS 2011). Densitatea cea mai mare se regăsește în zonele de deal și câmpie și în zona urbană, ea scăzând treptat, pe măsură ce urcăm în zonele montane. Raportul statistic este ușor în favoarea femeilor, cu un număr de 27.880 față de bărbați, cu un număr de 27.600.

În teritoriul Țării Năsăudului există, atât în zona rurală, cât și în zona urbană, minorități locale. Conform Recensământului populației din 2011, sunt 1.061 maghiari (2% din totalul populației) și 1.473 rromi (3% din totalul populației), celelalte minorități fiind nesemnificativ reprezentate. Cea mai mare concentrare a minorităților locale de etnie rromă este în orașul Năsăud, comuna Nimigea și comuna Șieu Măgheruș; etnia maghiară este reprezentată cel mai bine în comuna Nimigea, unde există un număr de 662 persoane, care trăiesc într-o comunitate compactă în centrul de comună, alături de cele 334 persoane de etnie rromă; aici nu există însă nici măcar un așezământ cultural pentru derularea de activități comune. Cealaltă comunitate cu etnici maghiari majoritari este Șintereag, respectiv un număr de 297 persoane. **Pentru a preveni segregarea, în acest tip de comunități, este nevoie de dezvoltarea unor mici infrastructuri locale și acțiuni comune, care să susțină interculturalitatea.**

Religia majoritară este ortodoxă, în proporție de 80%, restul de 20% sunt reprezentați de alte culte. Din datele culese de pe teren sunt necesare în toate comunitățile mici infrastructuri funerare. Această necesitate apare în contextul în care astfel de infrastructuri nu au existat, iar legislația românească, corelată cu cea europeană, impune asigurarea unor astfel de servicii publice de către comunitatea locală pentru toate categoriile de persoane.

În anul 2011, structura pe vârste a populației din teritoriul GAL era de 20% cu vârsta sub 15 ani, 65% cu vârsta între 15 – 64 ani din populația totală și de 15% cu vârsta peste 65 ani, din total populație. Este o populație care are în general un echilibru, deoarece generația tânără este numeroasă.

Raportat la educație, pregătirea profesională este una medie, numai 6% din totalul populației având studii superioare. Celelalte categorii sunt: 2% studii postliceale, 13% studii profesionale, 16% studii liceale, 41% studii gimnaziale, 18% studii primare, iar 4% sunt fără școală.

Competitivitate economică

Din totalul de 55.480 locuitori ai teritoriului GAL Țara Năsăudului, 24.815 (45%) reprezintă populația activă, 1.583 (3%) șomeri și 29.082 (52%) populație inactivă.

Din totalul populației active, 10.379 (42%) reprezintă salariați, 201 (1%) angajatori/patroni, 8.479 (34%) lucrători pe cont propriu, iar 5.702 (23%) lucrători neremunerați în gospodăria proprie. Membrii ai unei societăți cooperatiste erau 14 persoane, iar alte forme de ocupare, 40 persoane.

Din totalul populației inactive: 33% sunt elevi, 25% pensionari, 17% persoane casnice fără altă ocupație, 18% persoane în întreținerea altor persoane private, 2% întreținuți de stat și de organizații neguvernamentale, 2% întreținuți din alte surse și 4% alte situații.

Gradul de ocupare este de 57% în agricultură, 13% în industrie, 18% în construcții, transport, depozitare, informații și comunicații, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și alte ramuri cu apariție mai modestă (precum prelucrarea pieilor, fabricarea alcoolului), 4% în transport și învățământ, 3% în APL și 2% în sănătate.

Zonele Sărace, pentru care indicele de dezvoltare umană locală (IDUL) are valori mai mici sau egale cu 55, sunt: Coșbuc, Parva și Romuli. Aceste localități fac parte din zona montană a teritoriului nostru.

Rezultă și din datele culese de pe teren că este nevoie de o susținere în următoarele domenii neagricole: sanitar – veterinar, pentru susținerea sectorului zootehnic, medical – uman, în zonele defavorizate, de arhitectură și topografie, pentru a susține cadastrul local, meșteșuguri locale, pentru a ne păstra tradiția, turism, susținut de produse locale, prelucrarea deșeurilor plastice. Fiindcă agricultura este primordială în zonă, susținerea bazei materiale pentru medicii cu

acest profil (veterinar) este foarte importantă; mașini specializate și dotate cu echipamente moderne sunt importante pentru accesul la fermele agro - zootehnice în zonele greu accesibile (deal și munte). Pe de altă parte, serviciile medicale umane locale ar trebui susținute printr-o infrastructură corespunzătoare. Reamenajarea unor clădiri publice învechite și lăsate în paragină din lipsă de fonduri și dotarea lor corespunzătoare, este la fel de importantă, în sensul prezentat mai sus.

Nu au fost identificate centre de zi pentru informare și consiliere în zonă, deși ar fi nevoie, datorită existenței unei păături majoritare a populației care nu beneficiază de servicii cu caracter social primar decât prin intermediul administrației publice și în mod limitat, fără acreditare specifică. Avem în vedere procentul foarte mare de agricultori din totalul populației active, populația inactivă majoritară, precum și nivelul mediu spre scăzut al educației. Cei ocupați în agricultura de subzistență, persoanele casnice, șomerii, în special cei trecuți de 45 ani, nu au acces la servicii constante de consiliere și informare. Ar fi necesare aceste servicii pentru a susține rezolvarea problemelor de proprietate, o integrare corespunzătoare pe piața muncii și obținerea drepturilor de pensie, organizarea în întreprinderi sociale, ca alternativă la agricultura de subzistență. Aceste centre ar folosi inclusiv populației etnice sărace și s-ar constitui într-un alt mijloc de evitare a segregării. Clădiri lăsate în paragină ar putea fi folosite, prin reorganizare, pentru astfel de activități, constituind punctul de plecare pentru alte proiecte, de exemplu, finanțate prin POCU.

Patrimoniu arhitectural și cultural

Pe lângă Siturile Natura 2000 există și o infrastructură culturală și arhitecturală. Ies în evidență case memoriale, ca de exemplu: George Coșbuc (în comuna Coșbuc), Liviu Rebreanu (în Năsăud, cartier Liviu Rebreanu), Tănase Todoran (Salva); muzee sătești: Muzeu de artă populară tradițională (Rebra), Casa Ethnos (casă bătrânească amenajată în stilul vechiului ținut grăniceresc, de pe Valea Someșului Mare, la Feldru), Casa Ethnos la Șintereag. **Aceste infrastructuri sunt lăsate însă în paragină din lipsa unor finanțări specifice și a unor asocieri funcționale rurale care să le susțină.**

Straiele populare sunt încă prezente la festivaluri locale, precum: Zilele Telciului, Festivalul „Ion Sabadîș” (Telciu); Craii de la Mocod, Înstruțatul boului în Tăure - de Rusalii (Nimigea); Maialul elevilor năsăudeni, De Ispas la Năsăud; Zilele Feldrului de Rusalii; obiceiuri de Paște și de Crăciun, în toate localitățile componente. **Dar meșteri populari locali, în general femei, cei care lucrează efectiv la aceste creații unice: costume populare, clop cu păun, goblenuri, nu au nici o susținere pentru continuitate și de aceea tradiția riscă să se piardă.** Este necesar să susținem acești creatori populari, prin care identitatea locală este promovată.

Baza materială turistică.

Deși există atracții turistice variate, încă nu sunt dezvoltate structuri suficient de bine puse la punct, care să primească și să țină turiștii în zonă. Conform datelor INS, în anul 2014, existau numai 3 agropensiuni funcționale și 1 cabană turistică. Nu existau sate de vacanță, campinguri, tabere turistice de elevi funcționale și nici spații publice de agrement, amenajate pentru petrecerea timpului liber, în scop turistic. Dorința celor ocupați în agricultură să se reorienteze, să combine producția și comercializarea bunurilor agricole cu activități de turism locale, să includă promovarea meșteșugurilor locale în pachetele turistice locale, a fost remarcată la vizitele în teren. **Nu există spații de promovare turistică publice, în aer liber, prin care să se scoată în evidență zonele sit Natura 2000, obiectivele de patrimoniu local, cultural și natural. Mici parcuri locale tematice, combinate cu creșterea spațiului verde și cu reabilitarea căilor de acces spre acestea, sunt importante de realizat și se regăsesc în necesitățile locale: de exemplu, parcul clopului cu pană de păun din Țara Năsăudului, parcul Ethnos, parcul meșteșugarului.**

Infrastructuri publice

Referitor la acest aspect putem spune că prin PNDR, PNI, POR, au fost rezolvate o serie de probleme, precum: reabilitarea de școli, așezăminte culturale, drumuri de interes local, forestiere, agricole și comunale, săli și terenuri de sport, apă și canalizare. Programele naționale în derulare permit continuarea acestor investiții. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Rosua, membru fondator al GAL, a implementat astfel de proiecte la scară mare, inclusiv pentru localitatea

Șintereag, care nu era în acel moment în parteneriatul nostru, dar este membru al asociației intercomunitare; această organizație a beneficiat inclusiv de proiecte prin GAL Țara Năsăudului, în domeniul turismului și amenajare de spații publice.

Prin LEADER, atingem acele puncte care duc în principal la punerea în valoare a potențialului rural public și care rezolvă o serie de probleme mai mult cu caracter socio-cultural local.”⁴

În acest context initial, am realizat tabelul obiectivelor strategiei și defalcarea acestora, după cum urmează:

Obiectivul de dezvoltare rurală 1	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat
(a) favorizarea competitivității agriculturii		3A Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale	M5/3A. Măsură dedicată constituirii și promovării formelor asociative	1A Cheltuieli publice totale 1B Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35, din Regulamentul (CE) nr. 1305/2013] 6A Locuri de muncă create
	P3) Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură și silvicultură			3A Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători

⁴ <http://www.taranasaudului.ro/?pag=strategia>

Obiective transversale Inovare, Mediu și climă				
Obiectivul de dezvoltare rurală 2 (b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de Intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat
	P4) Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură	4A Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene	M6/4A Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii	1A Cheltuieli publice totale 4A Suprafața totală forestieră 6A Locuri de muncă create
Obiective transversale Inovare, Mediu și climă				
Obiectivul de dezvoltare rurală 3 (c) obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de Intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat
		6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M2/6A. Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non - agricol	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create
		6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M1/6B Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create

Obiective transversale Inovare, Mediu și climă	P6 promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale			6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite
			M3/6B Măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create 6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite
			M4/6B Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create 6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite

Tab. 1 – Obiectivele SDL si defalcarea lor

Bugetul aprobat pentru implementarea acestei strategii, dupa finalizarea tuturor procedurilor impuse de ghiduri este structurat astfel:

MĂSURA	INTENSITATEA SPRIJINULUI	CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ/ MĂSURĂ ² (FEADR + BUGET NAȚIONAL) EURO	CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ/PRIORITATE (FEADR + BUGET NAȚIONAL) EURO	VALOARE PROCENTUALĂ ³ (%)
M5/3A	90%	208,576.30	208,576.30	6.93%
M6/4A	100%	110,539.50	110,539.50	3.67%
M1/6B	100%	1,374,053.65	2,090,007.91	69.40%
M2/6A	90%	498,998.43		
M3/6B	100%	113,643.53		
M4/6B	100%	103,312.30		

Cheltuieli de funcționare și animare ⁴	100	602,280.93	20.00%
--	-----	------------	--------

Tab. 2 – Bugetul SDL

Rezulta un total de finantare a masurilor aferente strategiei de 2,409,123.71 euro. Total finantare strategie: 3,011,404.64 euro.

Acesta este tabloul sintetic al partii financiare a strategiei dupa cum a fost el aprobat pentru perioada 2017 – 2023 cu defalcare pe un acord cadru de finantare si trei contracte subsecvente aferente perioadelor 2017 – 2019, 2020 – 2021 si 2022 – 2023.

PLANIFICAREA PROCESULUI DE EVALUARE

Procesul de evaluare a parcurs următoarele etape:

1. Elaborarea Planului de evaluare și constituirea unui Comitet de coordonare a evaluării

Planul de Evaluare a fost aprobat de catre Comitetul de coordonare a evaluării al Asociației GAL TARA NASAUDULUI, care a contribuit la definirea cadrului întrebărilor de evaluare și a sprijinit pregătirea planului de evaluare.

Comitetul de coordonare a evaluării este format din:

1. Zsejki Iuliu (Director Executiv, Responsabil legal)
2. Muresan Dumitru (Expert tehnic, Presedinte GAL)
3. Muresan Grigore (Expert tehnic)

Planul de Evaluare (Planificarea Evaluării)

Etapele planificării

	Planificarea evaluării – etapele evaluării	Din data de:	Pina in data de:
Planificare	Formularea Intrebarilor de evaluare	1 Octombrie 2018	1 Noiembrie 2018
Planificare / Executie	Obtinerea raspunsurilor la intrebari	1 Noiembrie 2018	15 Decembrie 2018
Executia	Analiza raspunsurilor interne (Echipa GAL + CD); Membrii / Beneficiarii Asociatiei; Terti (cca. 90 de chestionare /raspunsuri)	15 Decembrie	15 Ianuarie 2019
Elaborarea raportului	Sinteza raspunsurilor si concluzia principala: modalitatea de operare a strategiei, precum și efectele și rezultatele pe care le generează	15 Ianuarie 2019	25 Ianuarie 2019
	Finalizarea documentatie de raportare / evaluare	25 Ianuarie 2019	8 Februarie 2019
	Transmitere la LEADER a Raportului de evaluare a SDL		28 Februarie

Tab. 3 – Etapele evaluării

2. Selectarea Evaluatorului

Evaluarea a fost realizata prin procedura de autoevaluare de catre colectivul GAL in formatul Comitetului de coordonare.

3. Elaborarea procedurii de evaluare

Informatiile necesare derularii procedurii de evaluare au provenit, intr-o masura considerabila, din activitatea proprie a GAL, din activitatea de animare derulata de echipa GAL si interactiunea cu actorii locali.

S-au folosit, printre altele, propria baza de date, informatii le da partenerii publici si privati ai GAL, actori locali, beneficiari de proiecte. Cercetarea care se realizeaza este atat cantitativa cat si calitativa.

Cercetarea cantitativa presupune colectarea si prelucrarea unor date relevante cu caracter cantitativ prin esantionarea informatiilor aflate la dispozitie dar si utilizarea anchetei ca metoda si a sondajului de opinie ca si tehnica de evaluare prin folosirea chestionarului.

Cercetarea calitativa este o concentrare de metode si tehnici, fiind o componenta extrem de importanta a evaluarii SDL. Se foloseste verificarea functionarii logicii de interventie a strategiei, focus-grupul, ancheta, observatia, analiza datelor administrative, a documentelor GAL, chestionarul auto-administrat.

4. Derularea procedurii de evaluare

Derularea procedurii presupune cateva stadii administrative si de cercetare, astfel:

- sedinta de debut in care colectivul de evaluare agreeaza graficul de desfasurare, activitatile, modalitatile efective de realizare, mijloace si tehnici.
- Definitivarea metodologiei presupune detalierea aspectelor operationale, ale continutului fiecarui instrument, finalizarea programului si aprobarea planului final.
- Colectarea datelor si informatiilor, analiza, sinteza si interpretarea acestora
- Realizarea unui prim draft al raportului de evaluare, discutarea rezultatelor si a eventualelor inadvertente, inconsistente, modificari.
- Realizarea Raportului de evaluare final si aprobarea lui.
- Diseminarea rezultatelor evaluarii prin publicarea raportului pe situl www.taranasaudului.ro si transmiterea acestuia la AM PNDR.

- Implementarea eventualelor recomandari si analiza rezultatelor. In masura in care acestea vor exista, vor fi introduse in activitatea echipei GAL si vor constitui baza pentru previzionarea actiunilor viitoare.

STABILIREA INTREBARILOR DE EVALUARE. METODOLOGIA DE EVALUARE

Tema 1. Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală

Intrebarea 1: În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

CRITERII DE EVALUARE:

- Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel, s-au modificat
- Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi

INDICATORI:

- Numărul de nevoi/măsuri din cadrul SDL revizuite

Intrebare	Criterii de evaluare	Indicatori
În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?	C1. Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel / s-au modificat	Indicator: Numărul de nevoi/măsuri din cadrul SDL revizuite prin modificare de strategie NU AU FOST REALIZATE MODIFICARI ALE STRATEGIEI SI/SAU MASURILOR STRATEGIEI.
	C2. Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi	

Tab. 4 – Tema 1, intrebarea 1

Relevanța logicii de intervenție a SDL GAL TARA NASAUDULUI este apreciata de evaluator astfel:

Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă
		☒

Raspunsul generat la aceasta intrebare de evaluare a fost obtinut prin metoda de evaluare observatia, colectandu-se informatii legate de existenta oricaror modificari la nivelul strategiei si al masurilor avute in vedere la momentul initial. Din aceasta perspectiva, cercetarea efectuata este de tip calitativ. In acelasi context, pentru a vedea daca logica de interventie a strategiei de dezvoltare locala este inca relevanta fata de situatia initiala din momentul realizarii ei, am folosit metoda studiul / analiza documentelor relevante pentru obiectivele asumate.

Ca o remarca, nevoile identificate initial nu s-au modificat și de aceea nu a fost necesară revizuirea măsurilor din Strategia de Dezvoltare Locală. Strategia este relevantă pentru implementarea acestor masuri, fapt ce se regăsește în proiectele în lucru, depuse și aprobate până la momentul acestei evaluări. Nu au existat solicitări de modificare care să fie înregistrate în documentele GAL Țara Năsăudului pentru a răspunde altor nevoi socio-economice decât cele care au fost identificate initial și care corespund abordării LEADER.

Intrebarea 2: Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

CRITERII DE EVALUARE:

- Sunt activitățile (măsuri, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)?
- Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specifici, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?
- Sunt rezultatele așteptate clar definite?

Logica intervenției SDL GAL TARA NASAUDULUI, 2016 - 2018

Obiectivul de dezvoltare rurală 1 (a) Favorizarea competitivității agriculturii	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de Intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat	Indicatori modificați în perioada 13.12.2016 - 01.10.2018
Obiective transversale Inovare, Mediu și climă	P3) Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în	3A Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de	M5/3A <i>Măsură dedicată constituirii și promovării formelor asociative</i>	1A Cheltuieli publice totale 1B Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii de cooperare [articolul 35, din Regulamentul (CE) nr. 1305/2013] 6A Locuri de muncă create 3A Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la	Nu s-au modificat indicatorii

	agricultură și silvicultură	aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale		grupuri/organizații de producători	
Obiectivul de dezvoltare rurală 2 (b) Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice Obiective transversale Inovare, Mediu și climă	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de Intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat	Indicatori modificați în perioada 13.12.2016 - 01.10.2018
	P4) Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură	4A Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene	M6/4A <i>Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii</i>	1A Cheltuieli publice totale 4A Suprafața totală forestieră 6A Locuri de muncă create	Nu s-au modificat indicatorii
Obiectivul de dezvoltare rurală 3 (c) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de Intervenție →	Măsuri →	Indicatori de rezultat	Indicatori modificați în perioada 13.12.2016 - 01.10.2018

comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă Obiective transversale Inovare, Mediu și climă	P6) Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M2/6A Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non – agricol	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create	Nu s-au modificat indicatorii
		6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M1/6B Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create 6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	Nu s-au modificat indicatorii
			M3/6B Măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create 6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	Nu s-au modificat indicatorii
			M4/6B Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale	1A Cheltuieli publice totale 6A Locuri de muncă create 6B Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	Nu s-au modificat indicatorii

Tab. 5 – Logica intervenției

Intrebare	Criterii de evaluare	Indicatori
Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?	C.1.Sunt activitățile (măsuri, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)?	Numarul masurilor Numarul activitatilor Resursele umane
	C.2.Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specifci, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?	Indicatorii de monitorizare specifici domeniilor de interventie Conform Logicii de intervenție de la fiecare măsură, convergențelor și sinergiilor dintre măsuri indicatorii de realizare oferă o imagine asupra realizărilor obținute.
	C.3.Sunt rezultatele așteptate clar definite?	Rezultate asteptate Rezultatele așteptate sunt clar definite prin indicatorii din SDL.

Tab. 6 – Tema I, intrebarea 2

NR. CRT	MASURI DE FINANTARE	ACTIVITATI CORELATE CU RESPONSABILII		
		SEMINARII DE PROMOVARE (Echipa GAL)	GRUPURI DE LUCRU (Echipa GAL)	INFORMARI IN CADRUL EVENIMENTULUI ANUAL (echipa GAL)
1.	M1/6B Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice	S-au realizat 20 de seminarii de promovare a calendarului de lansare a sesiunilor de depunere proiectelor. Numărul persoanelor participante la aceste seminarii au fost de 226 persoane.	S-au realizat 12 grupuri de lucru, numărul persoanelor participante au fost de 132 persoane.	S-au realizat două evenimente la care au participat 98 persoane.
2.	M2/6A Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non – agricol			
3.	M3/6B Măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială			
4.	M4/6B Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale			

5.	M5/3A Măsură dedicată constituirii și promovării formelor asociative			
6.	M6/4A Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii			
Total	6 masuri de finanțare			

Tab. 7 - Animare

Semestrul		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Activități	Responsabili															
Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție - măsura de infrastructură socială	Echipa GAL															
Pregătirea și publicarea apelurilor de selecție	Echipa GAL															
Animarea teritoriului	Echipa GAL															
Analiza, evaluarea și selecția proiectelor	Echipa GAL/CSP și CC															
Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei	Echipa GAL															
Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția	Echipa GAL															

situațiilor în care GAL este beneficiar)																			
Monitorizarea proiectelor contractate	Echipa GAL																		
Întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare	Echipa GAL																		
Audit	Servicii externalizate																		

Tab. 8 – Diagrama activitatilor

Coerența logicii de intervenție a SDL este apreciată de evaluator astfel:

Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă
		✓

Pentru a se putea obține un răspuns coerent la această întrebare de evaluare s-a folosit cercetarea calitativă prin utilizarea focus-grupului. Astfel, au fost organizate 2 întâlniri de câte 2 ore la care au participat echipa GAL (2 experți tehnici, responsabilul financiar și managerul) împreună cu reprezentanții Consiliului Director. Discuțiile s-au focalizat pe subiectul abordat și au fost moderate de managerul GAL.

Temele relevante ale discuțiilor au fost :

- Activitățile preconizate a fi realizate cuprinse în SDL și resursele alocate raportate la realizări și rezultate scontate ;
- Indicatori de realizare în raport cu rezultatele obținute ;
- Rezultate așteptate ca urmare a implementării SDL.

Discutiile care au avut loc au condus la raspunsul formulat pentru intrebarea de evaluare considerata. Avand in vedere faptul ca vorbim despre autoevaluare, raspunsul final a fost adoptat prin consens.

Ca o completare pentru cele mentionate, a fost realizata si o analiza a documentelor relevante pentru obiectivele strategiei. Au fost analizate rapoartele de animare si de activitate ale GAL si capitolele din strategie relevante si am ajuns la concluzia ca :

- Activitatile prevazute in SDL si resursele alocate sunt suficiente pentru a obtine rezultatele si realizarile scontate ;
- Indicatorii de realizare sunt adecvati si reflecta rezultatele ;
- Rezultatele sunt definite in mod clar.

Tema II. Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Intrebarea 1. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Pana la data de 1 octombrie 2018 s-au selectat/contractat proiecte aferente următoarelor obiective :

- **Obiectivul de dezvoltare rurală 2 - ASIGURAREA GESTIONĂRII DURABILE A RESURSELOR NATURALE ȘI COMBATEREA SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE - M6/4A Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii**

- **Obiectivul de dezvoltare rurala 3 - OBȚINEREA UNEI DEZVOLTĂRI TERITORIALE ECHILIBRATE A ECONOMIILOR ȘI COMUNITĂȚILOR RURALE, INCLUSIV CREAREA ȘI MENȚINEREA DE LOCURI DE MUNCĂ:**
 - M1/6B *Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice*
 - M2/6A *Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non – agricol*

Intrebarea 1.1. In ce masura interventia strategiei a dus la imbunatatirea activitatilor de administrare silvica si dezvoltare a silviculturii din teritoriu?

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INFORMATII SUPLIMENTARE
In ce măsura intervenția strategiei a dus la imbunatatirea de activitatilor de administrare silvica si dezvoltare a silviculturii din teritoriu?	C1. Gradul de utilizare de echipamente moderne pentru gestionarea si monitorizarea padurilor, a florei si faunei locale C2. Crearea bazei materiale pentru activitatea de practica a viitorilor silvicultori	Numar de ocoale silvice cu echipamente moderne Valoarea echipamentelor si software de gestiune si monitorizare Integrarea investitiilor in activitatea de practica specifica a silvicultorilor prin numarul asumat de practicanti	Au fost sprijinite toate ocoalele silvice din teritoriul GAL. Proiectele au constat din achizitii specifice pentru care nu exista nici o alta sursa sau forma de finantare. Majoritatea acestor organizatii lucrau la nivel de calcul cu creionul si calculatorul sau programme elementare de tip Excel. Activitatea de practica a silvicultorilor se desfasura in natura. Aceste elemente au fost sprijinite prin criteriile de selectie locale.

Tab. 9 – Tema II, intrebarea 1

Nr crt	Titlul proiectului	Solicitant	Total punctaj	Punctaj criterii de selectie				Valoare publica nerambursabila (Euro)
				CS 1	CS 2	CS 3	CS 4	
1	DOTARI ECHIPAMENTE SPECIFICE ACTIVITATII TEHNICE LA OCOLUL SILVIC FELDRU	OCOLUL SILVIC FELDRU	90	40	30	0	20	27.499
2	DOTARI PENTRU MODERNIZAREA ACTIVITATII IN SILVICULTURA IN CADRUL OCOLULUI SILVIC COMUNAL ROMULI RA, LOCALITATEA ROMULI, JUDETUL BISTRITA NASAUD	OCOLUL SILVIC COMUNAL ROMULI RA	90	40	30	0	20	27.806
3	DOTARI PENTRU MODERNIZAREA ACTIVITATII IN SILVICULTURA IN CADRUL OCOLULUI SILVIC SOMES-TIBLES, LOCALITATEA NASAUD, JUDETUL BISTRITA NASAUD	OCOLUL SILVIC SOMES-TIBLES	90	40	30	0	20	27.970
4	DOTARI PENTRU MODERNIZAREA ACTIVITATII IN SILVICULTURA IN CADRUL OCOLULUI SILVIC COMUNAL TELCIU RA, LOCALITATEA TELCIU, JUDETUL BISTRITA NASAUD	OCOLUL SILVIC COMUNAL TELCIU RA	60	40	0	0	20	27.249

Tab. 10 – Proiecte M4/6A

Pentru formularea raspunsului la aceasta intrebare am folosit metoda de evaluare analiza datelor administrative. In acest scop, s-a analizat baza de date aferenta masurii M6/4A *Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii*, prin prisma proiectelor depuse si selectate.

Au fost analizate atat proiectele depuse cat si raportul de selectie si fisele de selectie ale fiecarui proiect. Toate datele culese au fost comparate cu cele mentionate in fisa masurii. Prin analiza datelor administrative, s-a cautat formularea unui raspuns la intrebarea de evaluare si s-au cules informatii

cantitative cu privire la activitatea trecuta si cea viitoare a beneficiarilor, precum si asupra modului in care va creste eficienta activitatii acestora. Prin metoda observatiei, facand o analiza calitativa a documentelor proiectelor legate de achizitii a rezultat ca ocoalele silvice lucreaza cu echipamente foarte vechi sau, chiar, rudimentare, interventia strategiei ajutand la aducerea activitatii in secolul 21. In acelasi context, toti beneficiarii sunt implicati in activitati de formare practica a viitorilor silvicultori.

Intrebarea 1.2. In ce masura interventia strategiei a contribuit la imbunatatirea conditiilor de viata prin realizarea investitiilor in infrastructura si servicii publice specifice?

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
În ce măsură intervenția strategiei a contribuit la îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor prin realizarea investițiilor în infrastructura la scară mică?	C1. Serviciile / infrastructurile locale din zonele rurale au fost îmbunătățite	Numărul de beneficiari care au primit sprijin pentru îmbunătățirea serviciilor / infrastructurilor locale (12 comune + 1 oras) Populatia rurală care beneficiază de servicii / infrastructuri locale îmbunătățite (55.480 locuitori)	Număr de proiecte susținute prin SDL GAL TARA NASAUDULUI (15 proiecte) Procent din costul SDL alocat măsurii M1/6B Dezvoltarea satelor (57,03 %)

Tab. 11 – Tema II, intrebarea 2

Nr. crt	Denumire proiect	Beneficiar	Valoare totala proiect (Euro)	Valoare eligibila proiect (Euro)	Valoare neeligibila proiect (Euro)
1	Modernizare centru civic pentru valorificarea patrimoniului cultural în Comuna Cosbuc, Județul Bistrita Nasaud	Comuna Cosbuc	107848	90102	17746
2	Construire "Construcție funerara în Localitatea Dumitra"	Comuna Dumitra	143770	90646	53124
3	Infiiintare infrastructura funerara tip capaela mortuara cu anexa in Comuna Feldru, Sat Nepos	Comuna Feldru	108006	90365	17641
4	Reamenajare fantana arteziana situata in Parcul Central al orasului Nasaud, judetul Bistrita Nasaud	Orasul Nasaud	45182	25010	20172
5	Construcție pentru ceremonii funerare in localitatea componenta Liviu Rebreanu, oras Nasaud, judet Bistrita Nasaud	Orasul Nasaud	118415	90551	27864
6	Construcție pentru ceremonii funerare in localitatea componenta Lusca, oras Nasaud, judet Bistrita Nasaud	Orasul Nasaud	122675	90636	32039
7	Construcție pentru ceremonii funerare in localitatea Nimigea de Jos, Comuna Nimigea, judet Bistrita Nasaud	Comuna Nimigea	115312	90087	25225
8	Infiiintare si amenajare parc tematic	Comuna Parva	428263	89828	338435
9	Construcție pentru ceremonii funerare in localitatea Rebra, Comuna Rebra, judet Bistrita Nasaud	Comuna Rebra	120065	90614	29451
10	Modernizare cai de acces la obiective socio-culturale in comuna Rebrisoara, judetul Bistrita Nasaud	Comuna Rebrisoara	146614	90586	56028
11	Construire cladire ceremonii funerare	Comuna Romuli	141273	90589	50684
12	Modernizare cai de acces – Centru civic Salva	Comuna Salva	154453	90636	63817
13	Modernizare iluminat public prin utilizarea lampilor cu LED in comuna Sieu-Magherus, judetul Bistrita Nasaud	Comuna Sieu-Magherus	105498	86839	18659
14	Construire parc tematic	Comuna Sintereag	114426	88357	26069
15	Construcție pentru ceremonii funerare in localitatea Telciu, comuna Telciu, judetul Bistrita Nasaud	Comuna Telciu	163665	90101	73564
Valoarea publica totala a proiectelor selectate pentru finanțare pana la 01.10.2018:				1.284.947 Euro	

Tab. 12 – Proiecte M1/6B - selectate

Nr.crt.	Denumire beneficiar	Titlu proiect	SUME CONTRACTATE
1	Comuna Cosbuc	Modernizare centru civic pentru valorificarea patrimoniului cultural în Comuna Cosbuc, Județul Bistrita Nasaud	90102
2	Comuna Feldru	Infiintare infrastructura funerara tip capela mortuara cu anexa in Comuna Feldru, Sat Nepos	90365
3	Orasul Nasaud	Reamenajare fantana arteziana situata in Parcul Central al orasului Nasaud, judetul Bistrita Nasaud	25010
4	Orasul Nasaud	Constructie pentru ceremonii funerare in localitatea componenta Liviu Rebreanu, oras Nasaud, judet Bistrita Nasaud	90551
5	Orasul Nasaud	Constructie pentru ceremonii funerare in localitatea componenta Lusca, oras Nasaud, judet Bistrita Nasaud	90636
6	Comuna Nimigea	Constructie pentru ceremonii funerare in localitatea Nimigea de Jos, Comuna Nimigea, judet Bistrita Nasaud	90087
7	Comuna Parva	Infiintare si amenajare parc tematic	89828
8	Comuna Rebra	Constructie pentru ceremonii funerare in localitatea Rebra, Comuna Rebra, judet Bistrita Nasaud	90614
9	Comuna Rebrisoara	Modernizare cai de acces la obiective socio-culturale in comuna Rebrisoara, judetul Bistrita Nasaud	90586
10	Comuna Romuli	Construire cladire ceremonii funerare	90589
11	Comuna Salva	Modernizare cai de acces – Centru civic Salva	90636
12	Comuna Sieu-Magherus	Modernizare iluminat public prin utilizarea lampilor cu LED in comuna Sieu-Magherus, judetul Bistrita Nasaud	86839
13	Comuna Sintereag	Construire parc tematic	88357
14	Comuna Telciu	Constructie pentru ceremonii funerare in localitatea Telciu, comuna Telciu, judetul Bistrita Nasaud	90101
TOTAL SUME CONTRACTATE:			1.194.301

Tab. 13 – Proiecte M1/6B – contractate

Raspunsul pentru aceasta intrebare s-a obtinut in urma unei cercetari calitative, folosind metoda de cercetare observatia. Astfel, au fost obtinute

informatii detaliate in legatura cu proiectele selectate si contractate. Prin intermediul acestor proiecte, s-au imbunatatit conditiile de viata ale locuitorilor din teritoriul GAL, atat prin crearea unei infrastructuri de constructii funerare absolut necesare si in conformitate cu legislatia in vigoare, cat si prin realizarea unor proiecte inovative si al celor necesare punerii in valoare a localitatilor. Trebuie mentionat faptul ca in conditiile existente la realizarea strategiei, ar fi fost foarte dificila finantarea din bugetele locale ale constructiilor cu caracter funerar, multiconfesionale, gestionate de primarii si destinate intregii comunitati, fara restrictii.

Pana la 01.10.2018 au fost selectate proiecte valorand 1.284.947 euro.

In acelasi timp, a fost realizata si o analiza a contributivitatii acestor proiecte la imbunatatirea conditiilor de viata ale locuitorilor din teritoriul GAL folosind metoda studiul/analiza documentelor relevante pentru obiectivele strategiei. Au fost analizate documentele care au stat la baza strategiei constand din HCL-uri in care UAT-urile asociate si-au exprimat nevoile comunitatilor pentru a fi incluse in strategia GAL. S-a constatat ca foarte putine comune au avut modificari in aceste optiuni, ceea ce releva faptul ca investitiile realizate se pliaza foarte bine pe prioritatile comunelor. De asemenea, au fost studiate proiectele realizate si documentele de finantare. S-a constatat cu aceasta ocazie ca proiectele au fost realizate prin luarea in considerare a multiconfesionalitatii deci, investitiile sunt destinate tuturor comunitatilor, fara restrictii sau constrangeri, ceea ce duce la concluzia ca viata a 55.480 de oameni a fost imbunatatita. De asemenea, s-a concluzionat ca si crearea locurilor de munca asumate prin proiecte va duce la o imbunatatire a situatiei ocuparii in comunitatile respective.

Intrebarea 1.3. In ce masura interventia strategiei a contribuit la imbunatatirea sustinerii micilor intreprinzatori locali in domeniul non-agricol?

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INFORMATII SUPLIMENTARE
În ce măsură activitățile cu caracter non-agricol vor contribui la dezvoltarea economică a comunităților din GAL Tara Nasaudului ?	C1. Calitatea ofertei și a serviciilor turistice va crește C2. Activitățile meșteșugărești se dezvoltă și se diversifică C3. Activitățile cu caracter industrial se dezvoltă C4. Serviciile se dezvoltă și se diversifică	Număr de proiecte selectate spre finanțare (3 proiecte – turism ; 1 proiect servicii ; 2 proiecte meșteșuguri ; 1 proiect industrie) Domeniile măsurii M2/6A acoperite (4 domenii) Număr de locuri de muncă nou create (7 locuri de muncă)	Procent din costul SDL alocat măsurii M2/6A – Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non – agricol (20,71 %)

Tab. 14 – Tema II, întrebarea 3

Nr. crt	Titlul proiectului	Solicitant	Localizare proiect	Valoare totală proiect (Euro)	Valoare eligibilă proiect (Euro)	Valoare publică nerambursabilă (Euro)
1	Construire pensiune agroturistică în localitatea Telciu, județul Bistrița Nasaud	Selbit Forest Nord SRL Telciu	Sat Telciu, Comuna Telciu, jud. Bistrița-Nasaud	96107	77000	70000
2	Construire pensiune agroturistică	Crisline Unlimited SRL Salva	Sat Salva, Comuna Salva, jud. Bistrița Nasaud	114452	76973	69275
3	Construire pensiune agroturistică	Sofia Holiday Relax SRL Telciu	Sat Telciu, Comuna Telciu. Jud.	117317	77580	69822

			Bistrita Nasaud			
4	Construire si dotare atelier mestesugaresc	Arta si Traditii SRL Nasaud	Sat Salva, Comuna Salva, jud. Bistrita Nasaud	98335	66000	59400
5	Cresterea competitivitatii societatii Brodart Vio SRL-D	Brodart Vio SRL-D Telciu	Sat Telciu, Comuna Telciu, jud. Bistrita Nasaud	20118	16906	15.215
6	Dotare cu aparatura topografica si programe, necesare lucrarilor de topografie si cadastru	Horga E Emilian Persoana Fizica Autorizata Feldru	Sat Feldru, Comuna Feldru, jud. Bistrita Nasaud		18644	16779
7	Achizitie de echipamente pentru prelucrarea maselor plastice	Firma Galea SRL Sieu-Magherus	Sat Sieu-Magherus, Comuna Sieu-Magherus, jud. Bistrita Nasaud	70985	53337	48003
Valoare publica totala a proiectelor selectate si contractate:						348.494 euro

Tab. 15 - Proiecte M2/6A

Raspunsul la aceasta intrebare a fost obtinut printr-o cercetare de tip cantitativ, folosindu-se studiul/analiza documentelor relevante ale SDL GAL Tara Nasaudului precum si proiectele depuse si rapoartele de selectie ale proiectelor. Prin sumele investite in domeniile mentionate in masura M2/6A, se prefigureaza deja, cantitativ, faptul ca dezvoltarea domeniilor non-agricole este evidenta.

S-a procedat si la o evaluare calitativa prin folosirea tehnicii de cercetare focus-grupul. La discutie au participat echipa GAL precum si reprezentanti ai Consiliului Director. S-au definit temele de discutie, constand din elementele legate de cele 4 criterii de evaluare stabilite.

Acestea au fost:

- C1. Calitatea ofertei si a serviciilor turistice va crește
- C2. Activitatile mestesugaresti se dezvoltă si se diversifica
- C3. Activitatile cu caracter industrial se dezvoltă
- C4. Serviciile se dezvoltă si se diversifica

In concordanta cu rezultatele stabilite prin cercetarea cantitativa, a rezultat din discutiile avute faptul ca raspunsul este pozitiv la toate criteriile de evaluare. Discutiile au pus in balanta atat aspectele cantitative cat si cele calitative ale investitiilor realizate. S-a reliefat in mod clar interesul manifestat pentru turism si activitati mestesugaresti. In cadrul serviciilor s-a reliefat faptul ca, desi solicitarea pentru investitii in servicii medicale si veterinare a fost mare in faza de realizare a strategiei, acesta s-a estompat pe parcurs, intentiile manifestate devenind lipsa de interes in faza de depunere a proiectelor.

Rezultatele obtinute pana in acest moment conduc la concluzia ca strategia a contribuit esential la dezvoltarea domeniilor mentionate.

Revenind la,

Intrebarea 1. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Pentru a găsi un răspuns la această întrebare am formulat 3 întrebări de evaluare specifice, însoțite de criterii de evaluare și indicatori. Aceste întrebări specifice au corespuns obiectivelor din cadrul strategiei de dezvoltare locală. Prin intermediul metodelor de cercetare: studiul/analiza documentelor, observația, focus grupul și analiza datelor administrative s-a concluzionat faptul că obiectivele strategiei au fost atinse în mare măsură.

Măsura în care au fost atinse obiectivele strategiei:

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
		☒

Probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării este una ridicată.

Redusă	Medie	Ridică
		☒

Tema III. Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

1. Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernancei locale)

Întrebare	Criterii de evaluare	Indicatori
Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernancei locale)	C1. Capitalul social s-a îmbunătățit (spre exemplu învățarea colectivă, schimbarea mentalităților, creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competențe și capacități, dezvoltarea unor rețele etc.) C2. Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local (spre exemplu îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local, implicare sporită a	✓ Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER ✓ Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernancei la nivel local datorită

	comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor, creșterea rolului GAL în guvernanta pe diferite niveluri, creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private etc.). C3.Rezultele implementării SDL-urilor (ex. crearea de locuri de muncă, realizarea unor produse inovatoare, infrastructură de bază, etc.) au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul vizat de strategie.	aplicării metodei LEADER ✓ Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER
--	--	--

Tab. 16 – Tema III, întrebarea 1

Valoarea adăugată a abordării LEADER este azi, după cum se pare, un subiect extrem de “fierbinte”. Această valoare adăugată constă din beneficiile și rezultatele obținute prin aplicarea corectă, coerentă și consecventă a principiilor și metodei LEADER. O primă măsurare se referă la evaluarea gradului de îmbunătățire a capitalului social al partilor implicate, a guvernantei locale precum și efectele pozitive multiplicatoare ale abordării LEADER asupra rezultatelor obținute.

A. Evaluarea îmbunătățirii capitalului social, prin prisma valorii adăugate a abordării LEADER consideră procesele sociale, capacitatea și relațiile dintre stakeholderii implicați.

S-au constatat următoarele:

- A crescut și s-a consolidat sprijinul acordat de către AMPNDR și AFIR (la toate nivelurile) în legătură cu relația acestora cu GAL-ul și cu rezolvarea problemelor punctuale care apar în implementarea SDL-urilor și a proiectelor generate;

- Relatia dintre GAL, parteneri si beneficiari este bazata pe incredere, colaborare si sprijin reciproc (rapoarte de intalniri, workshop-uri, intalniri ad-hoc);
- Comunicarea dintre GAL si stakeholderi dar si cea dintre ei insisi este in trend ascendent atat ca frecventa cat si ca si eficienta, coerenta si implicare. Abordarea “de jos in sus” functioneaza foarte bine si cu rezultate semnificative.

Se pot face cateva observatii detaliate:

- GAL-ul a fost prima organizatie din teritoriu care a adus la aceeasi masa de discutii autoritatile publice locale si societatea civila. De la neincredere, la inceput, s-a ajuns la discutii precise, aplicate, la obiect. S-au modificat multe mentalitati, puncte de vedere, premize de dialog.
- Am inceput sa invatam impreuna sa comunicam. Crestem impreuna in acest demers care devine din ce in ce mai coerent si mai aplicat pe problemele comunitatilor.
- Daca pana in acest moment, termenul de asociere avea un continut tabu complet negativ, acum incepe sa se manifeste macar deschiderea catre colaborare si, posibil, catre asociere. Este un avans extraordinar daca se considera ca acum nu foarte multi ani repulsia era dusa pana la ura.

B. Evaluarea imbunatatirii guvernantei locale ca valoare adaugata a abordarii LEADER vizeaza urmatoarele aspecte:

- Implicarea crescuta a comunitatii si a stakeholderilor in luarea deciziilor (se organizeaza periodic intalniri de lucru, adunari generale, sedinte de CD, intalniri ad-hoc, etc);

- Cresterea rolului GAL in guvernanta pe diferite niveluri. Pe verticala vorbim despre GAL – AFIR – AMPNDR. Pe orizontala GAL – UAT – societate civila. (Un dialog permanent atat pe verticala cat si pe orizontala);
- Cresterea capacitatii de a gestiona fonduri public-private (implicare in parteneriate cu organizatii relevante – Fundatia Heks-Eper, FAER, alte GAL-uri, pregatirea proiectului pe POCU 5.2 – componenta sociala, etc).

Cateva consideratii:

- GAL a plecat la drum ca o organizatie care avea ganduri mari si posibilitati reduse. Azi suntem un partener serios si viabil de dialog atat pentru autoritati cat si pentru comunitatile locale;
- Facem demersuri pe care nu le-a incercat nimeni – investitii in zona silvica, in asociere, in inovare prin grupuri operationale, in dezvoltarea serviciilor sociale, etc;
- Dialogul permanent pe problemele dezvoltarii comunitare rurale cu toti stakeholderii este o componenta de importanta cruciala pentru imbunatatirea guvernantei locale.

C. Evaluarea implementarii strategiei GAL, comporta urmatoarele aspecte:

- Dezvoltarea infrastructurii si serviciilor publice specifice (15 proiecte contractate – constructii funerare, reabilitare centre civice si acces la obiective socio-culturale, parcuri tematice, iluminat public cu LED);
- Crearea de noi locuri de munca (min 8 – investitii infrastructura si servicii publice; min 7 – investitii non-agricole)
- Sprijinirea micilor intreprinzatori prin investitii in domenii non-agricole (7 proiecte in industrie, turism, mestesuguri, servicii)

- Sprijinirea organizatiilor silvice pentru modernizarea activitatilor tehnice (4 proiecte);
- Realizarea premizelor pentru proiectele aferente minoritatilor etnice (Centru multicultural) precum si edificarea infrastructurii sociale (Centru de zi pentru consiliere si informare)
- O activitate sustinuta (de la semnarea contractului de finantare) pentru realizarea asocierii in grupuri operationale si pregatirea implementarii corecte a acestei masuri.

Se cuvin cateva consideratii:

- Strategia de Dezvoltare Locala a GAL Tara Nasaudului a fost realizata de colectivul de experti care o si implementeaza;
- Aceasta strategie completeaza si dezvolta rezultatele obtinute pe precedenta perioada de programare si pune accent pe realizarea unor investitii palpabile, durabile, strategice care sa duca la imbunatatirea vietii comunitatilor din teritoriul GAL;
- Implementarea strategiei este un proces dificil si foarte mare consumator de energie care necesita un volum enorm de munca si efort din partea echipei de implementare.

Valoare adaugata a abordarii LEADER poate fi considerata si intreaga activitate a GAL, activitate complexa si cu rezultate benefice:

- Activitatea de animare a teritoriului GAL (seminarii, grupuri de lucru, intalniri de discutii programate si ad-hoc; evenimente de informare si promovare, etc);

- Comunicare si acordare de sprijin pentru conceperea, elaborarea implementare si monitorizarea proiectelor;
- Verificarea, evaluarea, selectia proiectelor;
- Implementarea strategiei si monitorizarea acesteia;
- Pregatirea strategica pentru urmatoarea perioada de programare.

IN URMA ANALIZEI EFECTUATE S-A CONSTAT FAPTUL CA:

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, se cuantifică astfel:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		☒

- Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER, se cuantifică astfel:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		☒

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER se cuantifică astfel:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		☒

Pentru a răspunde la întrebarea „Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER?” s-a folosit metoda de cercetare cantitativă, ancheta, cercetare calitativa s-a utilizat tehnica sondajului de opinie si panelului de experti și s-a folosit ca instrument chestionarul in format electronic.

Prin intermediul cercetarii cantitative de colectare a informatiilor relevante prin adresarea unor intrebari, cu ajutorul tehnicilor media, a fost realizata o ancheta legata de gradul de imbunatatire a capitalului social datorita aplicarii abordarii LEADER, perceptia actorilor locali privind imbunatatirea guvernantei locale datorita aplicarii abordarii LEADER, perceptia actorilor locali privind rezultatele implementarii SDL datorita aplicarii LEADER. Aceasta ancheta a fost realizata electronic, prin mijloacele de comunicare specifice internetului. In acest mod, fiecare repondent a avut timpul necesar elaborarii raspunsului fara a fi necesara deplasarea sau conformarea la un anumit program.

In urma acestui demers, s-a folosit panelul de experti (format din expertii GAL si CD) pentru a se face interpretarea rezultatelor si a se putea trage concluziile necesare.

Limitarile metodei constau in faptul ca calitatea documentelor analizate poate fi influentata de experienta persoanelor repondente, putand justifica in mod subiectiv situatia in cauza.

Tema IV. Factorii de succes și de insucces

Întrebarea 1. Care sunt factorii interni și externi care au influențat sau influențează (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei și rezultatele

obținute? Ce măsuri au fost adoptate până la data evaluării și cu ce efecte? Ce măsuri sunt încă necesare?

ANALIZA SWOT PENTRU A EVIDENȚIA FACTORII INTERNI ȘI EXTERNI POZITIVI ȘI NEGATIVI CARE INFLUENȚEAZĂ IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Factori Interni/ externi	Factori Pozitivi	Factori Negativi
Factori Interni	Puncte Tari 1. Strategia de dezvoltare Locală a Asociației GAL TARA NASAUDULUI a fost gândită și scrisă de echipa de implementare formată din angajații grupului de acțiune locală, pe baza nevoilor identificate și dezvoltă strategia implementată în perioada anterioară de programare. 2. Strategia a fost punctată cu 95 puncte (cuprinde măsura socială, minorități, asociativitate) 3. Echipa GAL se afla la implementarea celei de-a doua strategii de dezvoltare locală fiind formată din experți. 4. Partea de imagine este susținută de pagina de facebook a asociației, de site-ul www.taranasaudului.ro, partea de informare și promovare este reprezentată de întreaga activitate de animare, de dese întâlniri cu toți actorii locali și partenerii GAL. 5. Participarea la conferințe organizate de rețelele de dezvoltare rurală, preluarea modelelor de bună practică, angajarea inovării în toate activitățile 6. Colaborare fructuoasă dintre echipa GAL toți partenerii GAL.	Puncte Slabe 1. Colaborare dificilă cu solicitanții de fonduri din cauza calitatii extrem de scăzute a documentațiilor realizate de proiectanți și consultanți, rezultând în timp îndelungat necesar evaluării și completării proiectelor 2. Durate mari pentru elaborarea ghidurilor măsurilor de finanțare din cauza lipsei de informații relevante. 3. Dificultăți logistice pentru îndeplinirea unor cerințe procedurale exagerate : poze cu afisarea sesiunilor de selecție la sediile primăriilor în care să se vada și scrisul de pe hartie dar și inscripționarea primăriei, etc.

Factori externi	Oportunități	Pericole
	1. O colaborare pe baze sanatoase cu OJFIR, CRFIR, AMPNDR 2. FNGAL si-a facut datoria cu prisosinta, colegi cu foarte buna expertiza si competente, colaborare excelenta 3. Ajutor de calitate oferit de RNDR 4. Posibilitatea accesarii POCU 5.2 pentru masura sociala rezultand in posibilitatea de a face ceva concret pe plan social in teritoriu.	1. Neîncadrarea în parametrii de performanță ai SDL (60% contractare, 20% plată) din cauza dificultatilor legate de procedurile birocratice 2. Termen îndelungat de contractare a proiectelor, din momentul depunerii la OJFIR (CRFIR) si pana la semnarea contractelor care dau peste cap strategia de implementare si realizarea indicatorilor 3. Contradicții între documente strategice PNDR vs. LEADER vs. RNDR ; 4. Evaluarea proiectelor inovative numai prin prisma adaptarii la masuri PNDR 5. Legislatie neadekvata pentru achizițiile publice care prelungeste enorm si nejustificat perioada de incheiere a procedurilor si pune in pericol implementarea proiectelor 6. Modificarea conditiilor in timpul jocului, vezi modificare acte normative, salar minim pe economie in constructii, etc care induc tensiuni mari in implementarea proiectelor contractate. 7. Calitatea indoielnica a documentatiilor care induc tensiuni intre finantator si solicitant, proiectant, consultant.

Tab. 17 – Analiza SWOT

Rezultate pozitive:

- Selectarea si contractarea a 15 proiecte in cadrul masurii M1/6B *Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice* cu un total de 1.284.947 Euro;
- Selectarea si contractarea a 7 proiecte in cadrul masurii M2/6A *Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul non – agricol* cu un total de 348.494 euro;
- Selectarea si contractarea a 4 proiecte in cadrul masurii M6/4A *Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii* cu un total de 110.524 euro;
- Îndeplinirea premizelor pentru crearea a cel puțin 15 locuri de munca pana la momentul evaluării 01.10.2018.
- Consolidarea unei echipe GAL competente si coerente.

Rezultate negative:

- Întârzieri mari in implementarea proiectelor datorita termenelor nefiresti de lungi pana la contractare si derularii in conditii extrem de dificile a procedurilor de achizitie;
- Neînchiderea tuturor masurilor cu proiecte din cauza dificultatilor întâmpinate, a mentalitatilor nefaste ale solicitantilor, proiectantilor, consultantilor, ale procedurilor extrem de birocratice.

Masuri adoptate:

- O activitate de animare extrem de stufoasa, cu nenumarate intalniri cu factorii implicati, cu informare si consiliere mergand pana la detaliu pentru a permite realizarea unor proiecte de calitate;
- Lucru permanent cu solicitantii, vizite pe teren, sesiuni de lucru;
- O activitate de colaborare permanenta cu OJFIR, CRFIR, FNGAL, colegii de la alte GAL-uri pentru a putea lamuri problemele tehnice care s-au ridicat;
- Un efort fizic si intelectual extraordinar pentru a ghida lucrurile in asa fel incat ele sa se intample si sa duca inainte implementarea strategiei.

Tema V. Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Intrebarea 1. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?

Intrebare	Criterii de evaluare	Indicatori	Informații suplimentare
În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?	C1. Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite; C2. Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut; C3. Strategiile de dezvoltare locală au determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă.	- Procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală; 100 % deoarece domeniul de intervenție 6B se adresează tuturor locuitorilor teritoriului GAL Tara Nasaudului - Procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite; 100 % din populație beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite; - Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (LEADER). - Până la momentul evaluării prin intermediul proiectelor selectate/contrac	- Număr de proiecte/inițiative susținute prin SDL. Prin intermediul strategiei de dezvoltare locală GAL Tara Nasaudului s-au planificat un număr de 19 proiecte care să susțină dezvoltarea locală în zonele rurale: 1 proiect în cadrul măsurii M3/6B <i>Măsura dedicată investițiilor în infrastructura socială</i> 17 proiecte în cadrul măsurii M1/6B <i>Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice</i> 1 proiect în cadrul măsurii M4/6B <i>Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale</i>

		tate se propune crearea a 15 locuri de muncă.	
--	--	---	--

Tab. 18 – Tema V, întrebarea 1

Raspunsul la aceasta intrebare a fost obtinut prin metoda de cercetare calitativa folosind observatia pentru a colecta informatii legate de proiectele propuse, obiectivele strategiei legate de aria de interventie 6B. S-a constatat ca proiectele propuse in cadrul ariei de interventie 6B raspund in totalitate obiectivelor strategiei si rezulta intr-o dezvoltare locala aferenta intregului teritoriu si unui panel reprezentativ de domenii pentru prioritatile teritoriului si populatiei. Prin analiza documentelor relevante s-a concluzionat faptul ca SDL GAL Tara Nasaudului a sprijinit in masura considerabila dezvoltarea locala a teritoriului si dezvoltarea unitara a infrasturcturii si serviciilor precum si a accesului populatiei la acestea.

Astfel s-a concluzionat faptul că dezvoltarea locală în zonele rurale este sprijinită de SDL:

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
		☒

Limitările acestei metode (analiza/studiul documentelor) se datorează faptului că documentele analizate nu au fost întocmite strict în scopul evaluării, de aceea s-a avut la dispoziție doar o parte din informația de care s-a avut nevoie. Dezavantajul metodei observatiei este dată de faptul că data fiind cantitatea mare de informații înregistrate a creat dificultăți în selectarea aspectelor relevante.

CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Procesul de realizare a acestei evaluări a relevat cate elemente importante, unele mentionate deja in document. Ceea ce este important de mentionat este faptul ca in teritoriul GAL Tara Nasaudului abordarea LEADER a adus foarte multa plusvaloare datorita urmatoarelor elemente:

- Strategia GAL a fost realizata de echipa GAL care are deja experienta implementarii unui SDL pe perioada de programare anterioara;
- Raspunde nevoilor, nazuintelor si problematicilor identificate in teritoriu prin abordarea “de jos in sus”;
- Are girul tuturor stakeholderilor relevanti;
- Se bazeaza pe realizarea unor investitii palpabile, care sa produca schimbare si sa dainuiasca, aducand beneficii comunitatilor multi ani de acum inainte;
- Strategia GAL demonstreaza ca se pot realiza multe obiective importante pentru comunitati chiar cu bani mai putini dar bine chibzuiti;
- Strategia a indus multe modificari in modul de gandire si abordare al oamenilor fata de problemele cu care se confrunta;
- Autoritatile locale se consulta cu comunitatile locale asupra modului in care este perceputa si implementata dezvoltarea locala in comunitati;
- Stabilitatea echipei GAL precum si construirea unor relatii sanatoase cu toti stakeholderii au scutit implementarea strategiei de multe sincope posibile;

Exista si cateva recomandari:

- Data fiind complexitatea abordarii SDL GAL Tara Nasaudului, este importanta focalizarea pe realizarea obiectivelor, rezultatelor si parametrilor in detrimentul pierderii in amanunte si detalii, de multe ori neesentiale, care pot deturna esenta lucrurilor;
- Trebuie mers inainte cu perseverenta si determinare pe calea abordarii elementelor sociale ale dezvoltarii comunitatilor, aspecte care devin extrem de importante in viata acestora;

- Trebuie pregatita implicarea comunitatilor GAL in posibile proiecte complexe de caracterul Programului Operational Capital Uman, etc;
- Trebuie depuse eforturi deosebite in domeniul dezvoltarii asociativitatii si modificarea gandirii si mentalitatilor spre promovarea comunicarii, intelegerii reciproce a dezvoltarii capabilitatii de cooperare la nivelul comunitatilor din GAL.

INDEX FIGURI

Fig. 1 – Principii LEADER	6
Fig. 2 – Abordarea DLRC	7
Fig. 3 – Harta teritoriului GAL	8

INDEX TABELE

Tab. 1 – Obiectivele SDL si defalcarea lor	19
Tab. 2 – Bugetul SDL	20
Tab. 3 – Etapele evaluarii	21
Tab. 4 – Tema 1, intrebarea 1	23
Tab. 5 – Logica interventiei	27
Tab. 6 – Tema I, intrebarea 2	28
Tab. 7 – Animare	29
Tab. 8 – Diagrama activitatilor	30
Tab. 9 – Tema II, intrebarea 1	32
Tab. 10 – Proiecte M4/6A	33
Tab. 11 – Tema II, intrebarea 2	34
Tab. 12 – Proiecte M1/6B – selectate	35
Tab. 13 – Proiecte M1/6B – contractate	36
Tab. 14 – Tema II, intrebarea 3	38
Tab. 15 - Proiecte M2/6A	39
Tab. 16 – Tema III, intrebarea 1	42
Tab. 17 – Analiza SWOT	49
Tab. 18 – Tema V, intrebarea 1	52

BIBLIOGRAFIE

- ACZ Consulting & COL. (2015, Martie). Evaluarea ex-ante a PNDR 2014-2020, Raport Final de Evaluare Ex - Ante
- COMISIA EUROPEANĂ – Direcția Generală Agricultură și Dezvoltare Rurală – Unitatea C.4 (2017): Ghid. Evaluarea LEADER/DLRC. Bruxelles.
- Echipa GAL Tara Nasaudului. (2016, Aprilie). Strategia de Dezvoltare Locala a Asociatiei GAL Tara Nasaudului.
- MADR_DGDR AM_PNDR_SMART. (2018, Iulie). Ghid Operational privind evaluarea implementarii Strategiilor de Dezvoltare Locala.
- MADR. SC ACZ Consulting SRL (2017, Iunie). Evaluarea on-going a Programului National de Dezvoltare Rurala 2014-2020 perioada 2017 – 2020.
- MADR. (2018, Iunie). Ghidul Grupurilor de Actiune Locala pentru implementarea SDL V4.

Surse on-line:

- http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/doc/performance/Vanclay.pdf
- <http://www.rndr.ro/evaluare.htm>
- https://enrd.ec.europa.eu/evaluation/publications/evaluation-leaderclld_en?pk_campaign=TWG3&pk_kwd=LEADER,%20CLLD

